

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyň JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové v právní věci

žalobce: **S. B., st. příslušnost Ukrajina**
na území ČR bytem X
zastoupen JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou
se sídlem Karlovo nám. 18, Praha 2

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 6. 2021 č. j. MV-86659-5/SO-2021

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 30. 6. 2021, č. j. MV-86659-5/SO-2021, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů v řízení.

Odůvodnění:

- I. Stručné vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Ministerstva vnitra odboru azylové a migrační politiky (dále též „OAM“) ze dne 29. 4. 2021 č. j. OAM-11004-10/TP-2020, jímž byla podle § 75 odst. 1 písm. h) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále též „zákon o pobytu cizinců“ nebo „ZPC“) zamítnuta žádost žalobce o povolení k trvalému pobytu podaná podle § 67 téhož zákona, a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.
2. Z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí vyplynulo, že žalobce podal dne 26. 8. 2020 žádost o povolení k trvalému pobytu na území ČR dle § 67 ZPC (dále jen „žádost“). OAM žádost zamítl, neboť nebyly splněny podmínky dle § 67. Zjistil, že žalobce splnil podmínku § 67 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, nesplnil však podmínku dle odst. 2, 3 téhož zákona. Podle § 67 odst. 4 citovaného zákona se OAM dále zabýval otázkou, zda nejsou dány jiné důvody hodné zvláštního zřetele, které by odůvodňovaly prominutí podmínky dle § 67 odst. 2 zákona. Při vědomí historie pobytu žalobce na území a zjištění, vyplývajících z řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany (dále též „azyl“), však tyto jiné důvody hodné zvláštního zřetele neshledal.
3. V odvolání žalobce zejména poukazoval na důvody svého útěku z Ukrajiny v době ozbrojeného konfliktu, smlouvu o nástupu do armády, zajištění, ze kterého se mu podařilo utéci, žádost o azyl ve Spolkové republice Německo, jeho vydání v rámci Dublinského řízení do České republiky, žádost o azyl a ukončení azylového řízení pravomocně dne 13. 8. 2020 odmítnutím kasační stížnost Nejvyšším správním soudem (dále též „NSS“). Poukázal také na své rodinné poměry a skutečnost, že jeho matka má státní občanství ČR, otec má na území ČR povolen trvalý pobyt.
4. Žalovaná odvolání zamítl a napadené rozhodnutí OAM potvrdila. V odůvodnění se mimo jiné zabývala výkladem neurčitěho právního pojmu důvodů hodných zvláštního zřetele za použití judikatury Nejvyššího správního soudu, ze které citovala. Posoudila skutkové okolnosti ve vztahu k odvolacím důvodům a ztotožnila se závěrem OAM, že v řízení žalobce nedoložil takové důkazy, které by svědčily o existenci jiných důvodů hodných zvláštního zřetele, jež by vedly k vydání povolení k trvalému pobytu na území, jakožto nejvyššího pobytového oprávnění. Konstatovala, že se žalobce nenachází v takové výjimečné situaci, která by objektivně vyžadovala vydání nejvyššího pobytového oprávnění na území. Akcentovala, že žalobce má možnost požádat o jiný druh pobytového oprávnění, např. dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání nebo podnikání za zákonem stanovených podmínek. K otázce přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce poukázala na judikaturu NSS a posoudila tuto otázku i s ohledem na článek 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). K tomu uzavřela, že žalobce je svobodný a bezdětný, tedy vlastní rodinu na území ČR ani jinde nemá. Na území ČR pobývají pouze jeho rodiče, žalobce zde tedy nemá rodinné a soukromé vazby, které by nevydáním povolení k trvalému pobytu mohly nepřiměřeně utrpět. Zamítnutí žádosti proto neshledala ani v rozporu s čl. 8 odst. 1 Úmluvy.

II. Žaloba

5. Žalobce v žalobě namítal porušení ustanovení § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3, 4 a § 52 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Popsal okolnosti a důvody, pro které vycestoval z Ukrajiny nejprve do Spolkové republiky Německo, poté na základě Dublinského řízení do České republiky a průběh azylového řízení.

6. Konkrétně nesouhlasil s posouzením stavu věci s tím, že žalovaná odkazuje na výklad neurčitého právního pojmu důvodu hodných zvláštního zřetele a judikaturu NSS, z níž ale vyplývá, že posuzování závažných důvodů musí být hodnoceno ve vztahu k osobě žadatele. Podle žalobce žalovaná posoudila tyto důvody nedostatečně a již od počátku přistupovala k věci s ohledem na účast žalobce v ozbrojeném konfliktu a jeho svobodnou vůli vstoupit do armády a uzavřít kontrakt, ale nezabývala se tím, že jeho motivací byly peníze. K tomu žalobce uvedl, že nevstoupil do armády z důvodu jednoznačného přesvědčení a souhlasu s postojem ukrajinské armády. Poté, kdy byl zraněn, byl překvapen realitou, zajetím a následně utekl právě z důvodu poznání, že situace není taková, jakou předpokládal.
7. Podle žalobce by měl být pojem důvodů hodných zvláštního zřetele posuzován podle zákona o pobytu cizinců odlišně od zákona č. 325/1999 Sb. (dále též „zákon o azylu“). Tvrdil, že odůvodnění rozhodnutí žalované je v tomto rozsahu nepřezkoumatelné. K tomu poukázal na mezinárodní závazek non-refoulement a judikaturu NSS. Obával se případného návratu na Ukrajinu a citoval ze zprávy UNHCR.
8. Žalobce žádal, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

9. V písemném vyjádření k žalobě žalovaná poukázala na odůvodnění svého rozhodnutí, které podle jejího stanoviska naplňuje požadavky dané ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu a v němž se přezkoumatelným způsobem vypořádala s odvolacími námitkami, uvedla důvody, proč je považuje za mylné či nerozhodné, a jakými úvahami se řídila při hodnocení důkazů a výkladu právních předpisů. Měla za to, že žádost žalobce byla posouzena v souladu se zákonem, neboť žalobce nesplnil podmínky § 67 odst. 2 ZPC a nebyly shledány důvody hodné zvláštního zřetele dle odst. 4 téhož zákona, proto byla žádost zamítnuta dle § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců.
10. Žalovaná žádala, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

11. Soud o žalobě jednal podle § 51 odst. 1 s. ř. s., bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci takový postup soudu akceptovali. O důkazech nerozhodoval, neboť je žalobce nenavrhoval. Přílohy, které žalobce připojil k žalobě, jsou rozhodnutím OAM a žalované, jež jsou součástí spisového materiálu, ze kterého soud při přezkumu zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí vychází.
12. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že je třeba žalobou napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalované k dalšímu řízení.
13. Mezi účastníky nebyl sporný skutkový stav, soud jej proto ověřil z obsahu spisového materiálu a přistoupil k posouzení věci samé.
14. K žalobním bodům soud předně uvádí, že žalobou napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné, jak žalobce tvrdí. Z jeho odůvodnění je totiž nadevší pochybnost patrné, z jakých důvodů žalovaná na odvolací námitky žalobce nevešla, jak při tom

uvážila, jaké právní předpisy ke svým úvahám použila, její odůvodnění obsahuje i odkazy na relevantní judikaturu správních soudů. Žalobou napadené rozhodnutí ve spojení s rozhodnutím správního orgánu I. stupně, na které je třeba hledět podle ustálené judikatury správních soudů jako jeden celek, tak vadou nepřezkoumatelnosti netrpí.

15. Podstatou sporu je posouzení, zda se žalovaná důsledně zabývala důvody hodných zvláštního zřetele ve smyslu § 67 odst. 4, podle kterého *„Žádost je při splnění podmínek v odstavci 1 oprávněn podat i cizinec, který o vydání tohoto povolení žádá z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele“*.
16. Soud ve shodě se žalovanou uvádí, že žalobce splnil podmínku danou ustanovením § 67 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, podle kterého *„Povolení k trvalému pobytu se po 4 letech nepřetržitého pobytu na území vydá na žádost cizinci, který na území pobývá v rámci přechodného pobytu po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany za podmínky, že nejméně poslední dva roky probíhalo poslední řízení o udělení mezinárodní ochrany, včetně případného řízení o žalobě nebo kasační stížnosti, pokud tato žaloba nebo stížnost byla podána v zákonné lhůtě. Do doby pobytu podle věty první se započítává doba pobytu na území na dlouhodobé vízum, na povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu a doba, po kterou byl cizinec žadatelem o udělení mezinárodní ochrany nebo cizincem, který byl strpěn na území podle zákona o azylu. Nepřetržitost pobytu na území je zachována, pokud cizinec podal žádost o udělení mezinárodní ochrany nejpozději do 7 dnů po skončení přechodného pobytu na dlouhodobé vízum nebo na povolení k dlouhodobému anebo trvalému pobytu; to neplatí, pokud platnost těchto pobytových oprávnění byla zrušena“*
17. Nesplnil však odst. 2 téhož zákonného ustanovení, kde se uvádí *„Povolení k trvalému pobytu se při splnění podmínek uvedených v odstavci 1 vydá, je-li žadatelem cizinec, který a) je mladší 18 let, b) se není schopen o sebe sám postarat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, nebo c) je osamělý a starší 65 let.“* Ani výše citovanou podmínku odstavce 4 téhož zákonného ustanovení.
18. Soud přisvědčuje žalobci, že posouzení „jiných důvodů hodných zvláštního zřetele“ podle zákona o azylu je odlišné od posouzení zákona o pobytu cizinců, neboť každý z těchto zákonů sleduje jiný účel. To však neznamená, že by správní orgány v řízení o žádosti žalobce nemohly vyjít ze zjištění, která vyplynula z řízení o azylu. Uvedené je totiž v souladu s ustanovením § 50 odst. 1 správního řádu, podle kterého *„podklady pro vydání rozhodnutí mohou být zejména návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známé.“* Žalovaná tedy právem vyšla z azylového příběhu, jak byl žalobcem tvrzen a ověřen v řízení o azylu. Z něj je zřejmé, že žalobce po dokončení studia na Ukrajině odcestoval do České republiky, kde pobýval na různá pobytová oprávnění. Následně odcestoval zpět na Ukrajinu, kde z vlastní vůle motivované penězi nastoupil do armády. Posléze byl zraněn, padl do zajetí, odkud se mu podařilo utéct, v armádě jej považovali za nezvěstného. Sám se nikde nenahlásil, neboť pokud by tak učinil, pravděpodobně by mu hrozil opětovný nástup do armády, případně by mohl být považován za dezertéra a mohl by mu hrozit vysoký trest. O azyl požádal ve Spolkové republice Německo, v rámci Dublinského řízení byl ale dne 26. 8. 2016 předán do ČR. Mezinárodní ochrana mu nebyla udělena, kasační stížnost podal z důvodu obavy z odsouzení za trestný čin. NSS shledal kasační stížnost nepřijatelnou a odmítl ji. Řízení o azylu bylo pravomocně ukončeno dne 13. 8. 2020.

19. K posouzení důvodu hodných zvláštního zřetele z odůvodnění rozhodnutí OAM a žalované vyplynulo, že neshledali opodstatněné obavy žalobce z návratu do země původu, kdy konstatovali, že vstoupit do armády, podepsat kontrakt a účastnit se bojů na Ukrajině bylo žalobcovo svobodné a dobrovolné rozhodnutí, které bylo motivováno finančním ziskem. K tomu poukázali na řízení o strpění pobytu na území (č. j. OAM-1164-5/ST-2015) z něhož je patrné, že má žalobce domovskou adresu na Ukrajině v oblasti, která není bezprostředně zasažena nestandardní vojensko-politickou situací. Žalobce v řízení o azylu sám uvedl, že jej podle sdělení rodičů nikdo nehledá, nepátrá po něm. Nadto sám žalobce nevěděl, co by se stalo, kdyby se nahlásil na vojenské správě, ani jestli po něm bylo vyhlášeno pátrání. Nedoložil ani žádný doklad o tom, že by byl rodinným příslušníkem občana EU dle § 15 zákona o pobytu cizinců, nežádal o statut rodinného příslušníka občana EU, nepodal žádost o pobytové oprávnění jako rodinný příslušník občana EU dle § 15a téhož zákona, přičemž nebylo prokázáno, že by v den podání žádosti žalobce byl rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a citovaného zákona. Pokud by tomu tak bylo, správní orgán by řízení zastavil podle § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu.
20. Žalovaná k tomu doplnila, že určité obavy na straně žalobce považuje za pochopitelné, ale zdůraznila, že se jedná o situaci, v níž se ocitl důsledkem vlastního jednání. Navíc svá tvrzení nepodpořil žádnými relevantními důkazy. S odkazem na osobní poměry žalobce (dospělý, věk 38 let, netrpí vážnými zdravotními obtížemi) nepovažovala pro posouzení existence důvodů hodných zvláštního zřetele ani za významné, že na území ČR žijí jeho rodiče, že jeho matka již získala státní občanství ČR ani skutečnost, že na Ukrajině žalobce nemá žádné zázemí, neboť je dospělý a měl by být schopen sám se postarat o sebe ve své vlasti, či jinde.
21. Žalovaná tak přisvědčila závěru OAM, že v řízení o žádosti žalobce nedoložil důkazy, které by svědčily o existenci důvodů hodných zvláštního zřetele dle § 67 odst. 4, a jež by vedly k vydání k povolení k trvalému pobytu, jako nejvyššího pobytového oprávnění. Konstatovala, že se žalobce nenachází v takové výjimečné situaci, která by objektivně vyžadovala vydání tohoto nejvyššího pobytového oprávnění. Zdůraznila, že žalobce má možnost požádat o jiný druh pobytového oprávnění, např. dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání nebo podnikání ze zákonem stanovených podmínek.
22. Dále se žalovaná vyjádřila k otázce přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života s poukazem na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu. Otázku přiměřenosti rozhodnutí posoudila i s ohledem na čl. 8 Úmluvy, kdy uvážila, že žalobce je svobodný, bezdětný, tedy vlastní rodinu na území ani jinde nemá, na území žijí pouze jeho rodiče, pročez zamítnutí žádosti dle § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, dle kterého „*Ministerstvo žádost o vydání povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže v řízení nejsou potvrzeny důvody uvedené v žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 66 nebo nejsou splněny podmínky podle § 67 nebo § 68, za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince.*“. Rozpor s čl. 8 odst. 1 Úmluvy tak neshledala.
23. Z uvedeného je zřejmé, že se žalovaná nedopustila namítaných procesních vad, tedy porušení ustanovení § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3, 4 a § 52 správního řádu. Její posouzení žádosti, t. j. ve věci samé, soud rovněž považuje za souladné se zákonem. Uvedený závěr však platí ohledně posouzení rozhodnutí žalované ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tj. ke dni 30. 6. 2021. Soud totiž nemohl odhlédnout od obecně známé skutečnosti, která jej vedla ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí, a tedy k prolomení

zásady, dané ust. § 75 odst. 1 s. ř. s., podle kterého *„Při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.“* Touto obecně známou skutečností je invaze ozbrojených sil Ruské federace na Ukrajinu, zahájená dne 24. 2. 2022, tedy mezinárodní ozbrojený konflikt, který se týká v podstatě celého území země původu žalobce, pročež neobstojí argumentace žalované a správního orgánu I. stupně k důvodům hodných zvláštního zřetele, byť byla v době jejich rozhodování zákonná.

24. Soud na tomto místě zdůrazňuje, že žalovaná ani OAM při posouzení nijak nepochybili a pokud by tato mimořádná situace, tj. invaze ozbrojených sil Ruské federace na Ukrajinu, která přetrvává i v době rozhodování soudu nenastala, soud by důvod pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí neshledal. Zásadní změna bezpečnostní situace v zemi původu žalobce, tj. probíhající brutální válečný konflikt, však vedl soud k závěru, že je třeba, aby se žalovaná nastalou změnou poměrů ve světle posouzení důvodů hodných zvláštního zřetele znovu zabývala, a to i při vědomí, že se v projednávané věci jedná o posouzení žádosti o udělení nejvyššího pobytového statusu cizince. Zákon v ustanovení § 75 odst. 1 písm. h) takové posouzení správnímu orgánu ukládá.
25. Soud v této souvislosti poukazuje na čl. 10 Ústavy a tedy přímou aplikaci čl. 2 a čl. 3 Úmluvy, kdy tato ustanovení *„je třeba pod úhlem mezinárodní zásady „non-refoulement“ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěn či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma brozila“* (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2016 č. j. 5 As 104/2013-46, aktuálně v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2022 č. j. 5 Azs 89/2022-24).
26. Soud proto žalobou napadené rozhodnutí podle ust. § 78 odst. 1, 4 pro nezákonnost zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku je v dalším řízení žalovaná vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
27. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 7 s. ř. s., podle kterého *„jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud výjimečně rozhodnout, že se náhrada nákladů účastníkům nebo státu zcela nebo zčásti nepřiznává.“* V projednávané věci soud shledal, že je třeba aplikovat důvody zvláštního zřetele hodné a procesně úspěšnému žalobci náhradu nákladů řízení nepřiznat, neboť žalovaná ke dni vydání svého rozhodnutí rozhodla po právu a v souladu se skutkovým a právním stavem. Důvodem pro zrušení jejího rozhodnutí, jak soud uvedl výše, byla skutečnost nastalá po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, kterou žalovaná nijak nemohla ovlivnit, a která v konečném důsledku bez viny žalované vedla ke zrušení rozhodnutí soudem. Proto soud žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 28. listopadu 2022

JUDr. Ivanka Havlíková v. r.
předsedkyně senátu